

شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه خواهران

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

معاونت پژوهش

فارس گراش مرکز تخصصی تفسیر و علوم قرآن الزهراء (عليها السلام)

عنوان

عوامل و موانع آمادگی مرگ از منظر

قرآن و روایات

استاد راهنما

حجت الاسلام والمسلمین محمد عباس زاده جهرمی

استاد داور

حجت الاسلام والمسلمین عبدالحمید عارفیان

نگارنده

زهرة محسن زاده

۱۳۹۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تحمیدیه

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا يَبْلُغُ مِدْحَتَهُ الْقَائِلُونَ وَلَا يُحْصَى نِعَمَاوُهُ الْعَادُّنَ وَلَا يُؤَدَّى حَقُّهُ الْمُجْتَهِدُونَ (الجاهدون)،
الَّذِي لَا يُدْرِكُهُ بَعْدُالْهِمَمُ، وَلَا يَنَالُهُ غَوْصُ الْفِطَنِ.

وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى رَسُولِ الْخَاتَمِ الَّذِي بِهِ أَكْمَلَ اللَّهُ دِينَهُ وَأَتَمَّ نِعَمَتَهُ، وَعَلَى أَوْصِيَائِهِ وَخَلَفَائِهِ، أَيْمَهُ
الدِّينِ وَهَدَاهُ السَّبِيلَ مَا دَامَتِ السَّمَاءُ ذَاتَ أَجْرٍ وَالْأَرْضُ ذَاتَ فَجَاجٍ.

سپاس خدای را که حق ستایشش بالاتر از حد ستایشگران است و نعمت‌هایش فوق اندیشه‌ی
شمارش‌گران حق جویان کوشا از ادای حقش، ناتوانند و همت‌های دور پرواز آدمیان از درک و
احاطه‌ی به مقام شامخش نارسا و حوزه‌ی اعلای ربوبی‌اش از نفوذ هوشیاری هوشیاران، به دور است.
و درود و برکات او بر رسول خاتمی که خداوند به واسطه ایشان دینش را کامل و نعمتش را به اتمام
رسانید و تحیات او بر برگزیدگان و جانشینانش، پیشوایان دین و هادیان طریق، مادامی که آسمان با
منزلگاه‌هایش و زمین با پهناوری و گستردگی‌اش پابرجا باشد، باد.

تقدیم

تقدیم به روان پاک چهارده معصوم (علیهم السلام) که بهترین عطاکنندگان امنیت، آرامش و برترین حافظ و نگهبان مرزهای اعتقادی بشریت بوده و هستند.

تقدیم به روح پاک پدرم که عالمانه به من آموخت تا چگونه در عرصه زندگی، ایستادگی را تجربه نمایم.

تقدیم به مادر مهربانم، آن که فروغ نگاهش و گرمی کلامش سرمایه جاودان زندگی من است.

و تقدیم به همسرم، که سایه مهربانیش سایه سار زندگیم می باشد، او که صبورانه مشکلات مسیر را برایم تسهیل نمود.

تقدیر و تشکر

حمد و سپاس خدای را که نعمت‌های فراوانی از جمله؛ توفیق تحصیل و فراگیری علوم و معارف اسلامی را به من ارزانی داشته، جا دارد از کلیه اساتید محترم و فاضل، خصوصاً سرکار خانم فقیهی مدیر محترم و خانم سبزواری، معاون پژوهش، که در طی دوره سطح ۳ و تدوین پایان‌نامه، بنده را جهت کسب علم و دانش یاری و مساعدت نمودند، و از استاد فرزانه، جناب حجت‌الاسلام والمسلمین محمدعباس‌زاده جهرمی و مشاور محترم جناب آقای محمدحسین مدبر که با قبول راهنمایی‌های این پایان‌نامه و ارشادهای ارزنده این دو بزرگوار بر بنده منت نهادند و زحمات زیادی را صبورانه پذیرفتند و همچنین از همسر محترم و فرزندان عزیزم که در طول این مدت مرا یاری کرده‌اند صمیمانه تقدیر و تشکر می‌نمایم و برای همه عزیزان توفیق و عزّت روز افزون از درگاه ایزدمنان مسئلت می‌نمایم.

۲۲. طباطبائی، محمدحسین، تفسیر المیزان، ۲۰ جلدی، ترجمه محمد باقر موسوی همدانی، قم، دفتر انتشارات اسلامی، بی تا.

۲۳. _____، حیات پس از مرگ، قم، انتشارات اسلامی، ۱۳۶۰.

۲۴. طبرسی، فضل بن حسن، تفسیر جوامع الجامع، مترجم علی عبدالحمید و عبدالعلی صاحبی، ج ۵، چاپ چهارم، مشهد، آستان قدس رضوی، ۱۳۸۷.

۲۵. _____، مجمع البیان، ج ۶، چاپ سوم، تهران، انتشارات ناصر خسرو، ۱۳۷۲.

۲۶. طهرانی، محمدحسین، معاد شناسی، ج ۲، چاپ اول، قم، انتشارات حکمت، ۱۴۰۷ ق،

۲۷. فلسفی، محمدتقی، گفتار فلسفی «معاد از نظر جسم و روح»، ج ۱، چاپ دوم، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۹.

۲۸. فیض کاشانی، محمدمحسن، تفسیر صافی، ترجمه جمعی از فضلاء دوره‌ی عالی مرکز تخصصی تفسیر و علوم قرآن، ج ۲، چاپ دوم، قم، دفتر نشر نوید، ۱۳۸۵.

۲۹. محسن، قرائتی، تفسیر نور، ج ۹، چاپ اول، تهران، انتشارات مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، ۱۳۸۴.

۳۰. قمی، شیخ عباس، زندگی پس از مرگ، چاپ دوم، قم، انتشارات مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۷.

۳۱. _____، مفاتیح الجنان، چاپ دوم، قم، انتشارات روحانی، ۱۳۷۸.

۳۲. قرشی، علی اکبر، قاموس قرآن، ۷ جلدی، چاپ ششم، قم، دارالکتب اسلامی، ۱۳۷۱.

۳۳. کبیر، یحیی، جهان بینی و معارف تطبیقی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸.
۳۵. مجلسی، محمدباقر، آسمان و جهان، ج ۵، ترجمه محمدباقر کمره‌ای، چاپ اول، تهران، انتشارات اسلامی، ۱۳۵۱.
۳۶. محمدی بوشهری، محمد، میزان الحکمه، ج ۱۱، چاپ هفتم، قم، دارالحديث، ۱۳۸۶.
۳۷. محمدی نیا، اسدالله، لحظه جان دادن، چاپ اول، قم، سبط اکبر، ۱۳۸۲.
۳۸. مصباح یزدی، محمدتقی، انسان سازی در قرآن، قم، انتشارات موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی^(ره)، ۱۳۹۳.
۳۹. _____، به سوی خود سازی، چاپ چهارم، قم، انتشارات موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی^(ره)، بی تا.
۴۰. _____، بر درگاه دوست، چاپ سوم، قم، انتشارات موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی^(ره)، ۱۳۹۲.
۴۱. _____، جامی از زلال کوثر، چاپ پانزدهم، قم، انتشارات موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی^(ره)، ۱۳۹۲.
۴۲. _____، عقاید اسلامی، ج ۳، چاپ اول، قم، دارالثقلین، ۱۳۷۸.
۴۳. مطهری، مرتضی، مجموعه آثار، ج ۲، چاپ نهم، قم، صدرا، ۱۳۷۳.
۴۴. مظاهری، حسین، معاد در قرآن، قم، انتشارات شفق، ۱۳۶۴.

۴۵. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ۲۷ جلدی، چاپ نوزدهم، تهران، انتشارات دارالکتب اسلامی، بی تا.

۴۶. _____، پیام قرآن، ج ۵، چاپ پنجم، تهران، دارالکتب اسلامی، ۱۳۷۷.

۴۷. _____، پیام امام امیرالمومنین علی (علیه السلام)، ج ۲، چاپ سوم، تهران، دارالکتب اسلامی، ۱۳۷۵.

۴۸. موسوی خمینی^(ره)، روح الله، چهل حدیث، چاپ اول، تهران، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی^(ره)، ۱۳۷۱.

۴۹. _____، روح الله، صحیفه امام، ج ۲۰، چاپ اول، تهران، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی^(ره)، ۱۳۶۸.

۵۰. موسوی لاری، سید مجتبی، مبانی اعتقاد در اسلام، ج ۳، قم، نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۱.

۵۱. هاشمی، علی، پرسمان قرانی معاد، چاپ سوم، قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۵.

۵۲. هاشمی رفسنجانی، اکبر، فرهنگ قرآن، ج ۱۸، قم، چاپ دوم، بوستان کتاب، ۱۳۸۶.

منابع عربی

۱. ابن طاووس، علی بن موسی، منجیح الدعوات و نهج العبادات، چاپ اول، تهران، موسسه الافاق، ۱۳۸۰.

۲. ابن فارس، احمد، معجم مقاییس اللغة، ج ۲، چاپ اول، قم، مکتبه الاعلام اسلامی، ۱۴۰۴ق.

۳. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، ج ۷، چاپ سوم، بیروت، موسسه تحقیقات و نشر معارف اهل بیت (علیهم السلام)، ۱۳۰۸ ق .

۴. احسانبخش، صادق، آثار الصادقین، ج ۶، چاپ اول، گیلان، ستاد برگزاری نماز جمعه، ۱۳۷۴.

۵. الامدی التمیمی، عبد الواحد، غررالحکم و دررالحکم، چاپ چهارم، قم، موسسه دارالکتاب اسلامی، ۱۴۲۹ ق.

۶. اصفهانی، راغب، مفردات الفاظ القرآن، چاپ اول، بیروت، نشر ذوی القربی، ۱۴۱۶ ق.

۷. طوسی، محمد بن حسن، الامالی، قم، چاپ اول، دارالثقافه، ۱۴۱۴ ق.

۸. طوسی، محمد حسن، مصباح المجتهد، ج ۱، بیروت، انتشارات فقه الشیعه، ۱۴۱۱ ق.

۹. طبرسی، فضل بن حسن، تفسیر جوامع الجامع، جلد ۱، چاپ اول، تهران، دانشگاه تهران و مدیریت حوزه علمیه قم، ۱۳۷۷.

۱۰. عیاشی، محمد بن مسعود، تفسیر العیاشی، ج ۱، چاپ اول، قم، موسسه البعثه، ۱۳۸۰ ق.

۱۱. کلینی، محمد بن یعقوب بن اسحاق، الکافی، جلد ۶، چاپ چهارم، تهران، انتشارات علمیة الإسلامیة، ۳۲۹ ق.

۱۲. فراهیدی، خلیل بن احمد، العین، ج ۲، چاپ دوم، قم، موسسه دارالهجرة، ۱۴۰۹ ق

۱۳. قمی، علی بن ابراهیم، تفسیر القمی، ج ۱، قم، دارالکتاب، قرن سوم، ۱۳۶۷.

۱۴. قمی، ملا فتح اله، خلاصه المنهج، ج ۳، تهران، انتشارات اسلامیة، ۱۳۷۳.

۱۵. عباس، قمی، سفینه البحار و مدینه الحکم و الآثار، ج ۴، چاپ دوم، مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۸۴.
۱۶. مجلسی، محمدباقر، بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار (عليهم السلام)، بیروت، انتشارات دارالاحیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ق.
۱۷. هاشمی خویی، میرزا حبیب‌الله، منهاج البراعة فی شرح نهج البلاغه، ۲جلدی، تهران، مکتبه الاسلامیه، ۱۴۰۰ق.
۱۸. انصاریان، حسین، [www. Erfan.ir](http://www.Erfan.ir)
۱۹. <https://razavi.aqr.ir>
۲۰. www.shafaqna.com